

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองอันจะนำมาซึ่งการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยถือหลักว่าประชาชนในท้องถิ่นรู้ปัญหาของตนเองและเข้าใจถึงวิธีแก้ปัญหาให้กับตนเองได้ดีที่สุด เมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และร่วมแก้ปัญหาให้กับท้องถิ่นของตนเอง จะเกิดความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทยทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาดังกล่าว ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการสำคัญดังกล่าว ตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for all) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการศึกษา (All for education) อันเป็นหลักพื้นฐานที่ได้รับการยกย่องทั่วโลก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้รัฐส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง และให้หลักประกันในการมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางการเมือง หรือเสนอข้อเรียกร้องทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ในมาตรา 64 วรรคหนึ่ง กำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชนหรือหมู่คณะ และในมาตรา 65 วรรคหนึ่ง ได้ให้เสรีภาพของบุคคลในการรวมกันเป็นพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน ตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งบัญญัติไว้ในหมวด 7 ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน นั่นก็คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่

กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนั้นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้ และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติในหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ตามมาตรา 281 มาตรา 286 มาตรา 287 และมาตรา 290 ได้ระบุประชาชนในระดับท้องถิ่นมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเสรี ถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะจะทำให้เกิดการติดต่อสื่อสาร และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อันจะนำมาซึ่งการตัดสินใจที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการแสดงออกซึ่งข้อเรียกร้อง ความต้องการ ความคิดเห็น ปฏิติริยาความพึงพอใจ การตอบสนอง ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้าง สนับสนุน ตลอดจนแสดงออกถึงพันธะ ความรับผิดชอบระหว่างประชาชนกับผู้ปกครอง อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน (บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ. 2545 : 56)

จึงกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงาน หากประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟังอีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง และยิ่งช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและ โครงการต่างๆ ของรัฐบาลเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งในสังคม และบังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติ

ในด้านของการจัดการศึกษานั้น ปัจจุบันประเทศไทยใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) เป็นแม่บทในการจัดการศึกษา และในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 โดยมุ่งการยกระดับการศึกษาให้มีมาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงอย่างมีคุณภาพ โดยบัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ในการจัดองค์กร สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนในการจัดบริการสาธารณะ สถานศึกษาย่อมมีอิสระในการบริหารทั้งด้านทรัพยากร บุคคล รวมทั้งสามารถจัดหารายได้ผลประโยชน์และระดมทรัพยากรมาใช้ในการ

พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาได้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันสถานศึกษาก็ต้องมีความรับผิดชอบทางกฎหมายเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นจากการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติใหม่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีทรัพยากรที่มีคุณค่าสูง เช่น ที่ดินหรืออาคารสถานที่ในเขตชุมชนเมือง และบุคลากรจำนวนมากต้องมีความรู้ความเข้าใจการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาร่วมกัน ในขณะที่เดียวกัน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีขนาดเล็ก ที่ยังมีความพร้อมในด้านต่างๆ น้อย อาจได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 1)

ในส่วนของการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ ได้มุ่งเน้นการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะความร่วมมือในรูปแบบองภาคี ซึ่งได้แก่ ชุมชน ภาครัฐบาล นักวิชาการ องค์กรเอกชน และองค์กรธุรกิจ เพื่อให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยการคิดและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งทุกฝ่ายต้องร่วมมือปฏิบัติต่อกันบนรากฐานของความรัก ความเมตตา ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน การบริหารแบบนี้ เรียกว่า การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลหรือการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และวางแผนไปสู่การปฏิบัติ ก่อให้เกิดผลดีในการบริหารและเป็นไปอย่างรอบคอบ ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งการบริหารการศึกษามีความซับซ้อนกว่าการบริหารงานอื่น และต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ จัดโครงสร้างการบริหารให้องค์คณะบุคคลหรือการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยตัดสินใจ การกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ตรงตามความคาดหวังของสังคม และต้องอาศัยการระดมความคิดเพื่อให้เกิดทางเลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจละเอียดถี่ถ้วน โอกาสผิดพลาดน้อย ทำให้เกิดผลดีอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงจัดทำระเบียบบริหารราชการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และมอบให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่รวม 15 คน และขนาดเล็กรวม 9 คน เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติ การจัดหลักสูตรและงานบริหาร โรงเรียน การส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก การระดมทรัพยากรและสร้างสัมพันธ์กับชุมชน ที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 5)

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีสถานศึกษา 8 แห่ง ได้แก่โรงเรียน 7 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ครูจำนวน 236 คน นักเรียนจำนวน 4,814 คน ซึ่งจากผลการรายงานประจำปีของสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายลักษณะ ได้แก่ การระดมทุนการศึกษาหรือหารายได้ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ การจัดหาแหล่งเรียนรู้ภายนอกหรือสถานประกอบการ และการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงานภายนอกอื่น สถานศึกษาบางแห่งได้คัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ไม่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน โดยในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนยังไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาเห็นชอบในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ค่อยมีเวลาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากต้องประกอบอาชีพและหารายได้ โรงเรียนยังขาดการประสานงานอย่างจริงจัง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางท่าน ไม่กล้าเสนอแนะความคิดเห็น ต่อมาในปีต้น พ.ศ. 2554 เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้จัดสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ ให้มองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการร่วมบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษาและต้องร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาของประชาชนตามปรัชญาของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง (เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. 2554 : 14) ภายหลังการสัมมนา ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยในฐานะพนักงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และปฏิบัติหน้าที่ในกองการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการศึกษาเสนอต่อเทศบาลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ สถานภาพ และสถานศึกษาที่สังกัด
3. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

สมมุติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามเพศ สถานภาพ และสถานศึกษาที่สังกัด มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. เนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2554 จำนวน 108 คน (เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. 2554 : 23)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2554 จำนวน 86 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางของ เกรจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610)

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

4.1.1 เพศ

4.1.2 สถานภาพ

4.1.3 สถานศึกษาที่สังกัด

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 4 ด้าน ได้แก่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32)

4.2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

4.2.2 ด้านการบริหารงานบุคคล

4.2.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

4.2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

5. ระยะเวลาที่ศึกษา

ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

6. สถานที่ศึกษา

สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 8 แห่ง ได้แก่ (เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. 2554 : 27)

6.1 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง

6.2 โรงเรียนเทศบาลวัดบูรพาภิราม

- 6.3 โรงเรียนเทศบาลวัดเหนือ
- 6.4 โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร
- 6.5 โรงเรียนชุมชนบ้านหนองหญ้าม้า
- 6.6 โรงเรียนเทศบาลวัดเวฬุวัน
- 6.7 โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์อุทิศ
- 6.8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่หน่วยงาน หรือองค์การ เปิดโอกาสให้ ผู้ปฏิบัติงาน หรือพนักงาน หรือประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมของ หน่วยงาน ในลักษณะของการร่วมกำหนดนโยบาย วางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมือง ร้อยเอ็ด จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ดังนี้ ร่วมการวางแผน ด้านวิชาการ เสนอแนะจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ร่วม นิเทศการศึกษา แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ร่วมส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่น เสนอแนะการเสริมสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของ นักเรียน ร่วมพัฒนาสื่อการเรียนและนวัตกรรมใหม่ๆ ทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้จาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมเป็นวิทยากรในสถานศึกษา เสนอแนะการจัดระบบการเรียนรู้ตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และร่วมในการวัดผล ประเมินผลการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ดังนี้ เสนอแนะการจัดทำ แผนอัตรากำลัง จัดทำทะเบียนประวัติ ติดตามการนำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ร่วมพัฒนา ส่งเสริมวิทยฐานะ ร่วมการคัดเลือก ติดตามผลการพัฒนา เสนอแนะการพิจารณา

ความดีความชอบ ส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณ ส่งเสริมการสร้างขวัญกำลังใจ ดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ดังนี้ เสนอแนะการจัดทำงบประมาณของสถานศึกษา เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณตาม โครงการ/แผนงาน ร่วมติดตามผล ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ร่วมการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ร่วมจัดหาพัสดุ ร่วมกำหนดคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้าง ร่วมจัดหาทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ดังนี้ ร่วมพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ร่วมประชาสัมพันธ์งานการศึกษา เสนอแนะ ให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ นำเสนอความต้องการของท้องถิ่นในการจัดทำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เสนอแนะการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา เสนอแนะการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ เสนอแนะการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ให้ความเห็นและ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติของสถานศึกษา และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่นๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง หน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ ถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลาย สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2554 8 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง โรงเรียนเทศบาลวัดบูรพาภิราม โรงเรียนเทศบาลวัดเหนือ โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร โรงเรียนชุมชนบ้านหนองหญ้าม้า โรงเรียนเทศบาลวัดเวฬุวัน โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์อุทิศ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจากอาชีพต่างๆ ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

สถานภาพ หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็น

1. พนักงานครู หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้ที่แทนครูที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
2. บุคคลภายนอก หมายถึง ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อสนเทศที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูล เพื่อเสนอต่อผู้บริหารเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด